

„Vlasatci“ od Národního muzea

Delší vlasy či vousy byly trnem v oku komunistického režimu, a to i přes to, že stejně jako v USA, ne vždy byly výrazem odporu proti státnímu režimu. Mnohdy byly pouhým vyjádřením touhy po jiném životním stylu. Státní i stranický aparát se však snažil takové osoby vykreslit jako společensky problematické, výtržníky a nebezpečné živly. Lidé s dlouhými vlasy (tzv. vlasatci či máničky) či vyznavači rock'n'rollu (páskové) byli pro svůj nekonformismus tvrdě šikanováni a stíháni.

Diskuse o mládeži s dlouhými vlasy probíhala ve vedení KSČ dlouhodobě. Kampaň proti tzv. vlasatcům se z iniciativy vedení KSČ uskutečnila v létě a na podzim roku 1966. Jejím výsledkem bylo vypracování postupu proti vlasatcům. Vlastní zásah se uskutečnil 19. srpna 1966 v okolí Národního muzea na Václavském náměstí. Celkem bylo předvedeno 140 osob (110 mužů a 30 žen). Odpovědí mládeže byla demonstrace, která se konala v centru Prahy o den později. Účastníci protestovali proti násilnému ostříhání osob s dlouhými vlasy. Zadržení účastníci demonstrace byli odsouzeni na základě paragrafu trestního zákona o příživnictví. Do celé akce byly zapojeny nejen složky ministerstva vnitra (Veřejná bezpečnost, Státní bezpečnost), ale také rady národních výborů jednotlivých měst a obcí, kde komise pro ochranu veřejného pořádku přijímaly usnesení o represii proti vlasatcům. Probíhala propagandistická kampaň ve sdělovacích prostředcích. Vlasatí mladíci byli vykreslováni jako primitivové, příživníci, chuligáni, dívky byly obviňovány z prostituce.

Na základě přijatých opatření nesměli tzv. vlasatci vstupovat do škol, kulturních, rekreačních a lázeňských zařízení, restaurací a jídelen, bufetů, kaváren, hotelů a dokonce ani do veřejných dopravních prostředků. Zákaz vstupu se vztahoval na zábavní, kulturní i sportovní podniky. Propagace dlouhých vlasů byla zakázána v televizi, v rozhlase, filmu, tisku. Společenské a hospodářské organizace byly vyzývány ke správnému působení na osoby zatížené těmito negativními projevy. Celá komunita tzv. vlasatců a mániček byla touto akcí paralyzována, a nepodařilo se jí obnovit a organizačně sjednotit.

Archivní dokument k činnosti vlasatců, obsahuje cenný soubor fotografií. Byl podkladem pro informativní zprávu o zásahu proti tzv. vlasatcům v srpnu 1966, kterou zaslal ministr vnitra ČSSR Josef Kudrna 1. tajemníkovi ÚV KSČ a prezidentovi ČSSR Antonínu Novotnému. Obsahuje celkem 31 fotografií a vztahuje se výhradně k tzv. vlasatcům v Praze. Některé z těchto snímků byly otištěny v deníku Večerní Praha s uvedením informace, že autorem snímků je dlouholetý fotoreportér Večerní Prahy Stanislav Tereba. Doposud se nepodařilo nalézt žádné další obrazové archiválie k dané problematice. Soubor je uložen v Národním archivu.